

Wyrok z dnia 6 grudnia 2005 r.

III PK 96/05

Ostateczne rozstrzygnięcie nadzorcze wojewody stwierdzające nieważność decyzji odwołującej ze stanowiska dyrektora szkoły podstawowej powoduje, że treść stosunku pracy odwołanego nauczyciela mianowanego należy oceniać z uwzględnieniem uprawnień wynikających z pełnienia funkcji dyrektora szkoły.

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Roman Kuczyński (sprawozdawca), Zbigniew Myszka.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 6 grudnia 2005 r. sprawy z powództwa Waldemara R. przeciwko Szkole Podstawowej [...] w P. o dopuszczenie do pracy, dodatek funkcyjny, dodatkowe wynagrodzenie roczne, na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie z dnia 18 kwietnia 2005 r. [...]

o d d a l i ł skargę kasacyjną.

U z a s a d n i e

Powód uchwałą [...] Zarządu Miasta P. z dnia 31 maja 1999 r. został powołany na stanowisko dyrektora Szkoły Podstawowej [...] w P. na okres 5 lat, tj. do dnia 31 sierpnia 2004 r. Uchwałą [...] Zarządu Miasta P. z dnia 14 marca 2001 r. został odwołany ze stanowiska dyrektora Szkoły Podstawowej [...] w P. ze skutkiem natychmiastowym. W wyniku odwołania Waldemara R. Wojewoda L. w dniu 20 kwietnia 2001 r. stwierdził nieważność decyzji Zarządu Miasta P. w sprawie odwołania powoda ze stanowiska dyrektora Szkoły Podstawowej [...] w P. Naczelny Sąd Administracyjny prawomocnym orzeczeniem z dnia 28 września 2001 r. [...] odrzucił skargę Zarządu Miasta P. na wyżej wymienione rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody L.

Wyrokiem z dnia 2 marca 2004 r. Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Puławach po rozpoznaniu sprawy z powództwa Waldemara R. przeciwko Szkole Podstawowej w

P. nakazał pozwanej szkole dopuścić powoda Waldemara R. do pracy na stanowisku dyrektora szkoły podstawowej i zasądził od pozwanej szkoły odpowiednie kwoty tytułem przysługującego powodowi dodatkowego wynagrodzenia (dodatku funkcyjnego) za pełnienie funkcji dyrektora szkoły wraz z ustawowymi odsetkami. W części dotyczącej roszczenia za nadgodziny powództwo oddalił. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że na mocy prawomocnej decyzji Wojewody L. nastąpiło wyeliminowanie z obrotu prawnego aktu pozbawiającego powoda stanowiska dyrektora ze skutkiem *ex tunc*. W konsekwencji wobec pozbawienia bytu prawnego uchwały Zarządu Miasta P. [...] z dnia 14 marca 2001 r. odwołującej powoda ze stanowiska dyrektora pozwany miał obowiązek dopuścić powoda do wykonywania obowiązków dyrektora szkoły, a tym samym w ocenie Sądu Rejonowego zasadne było zgłoszone przez powoda roszczenie o dopuszczenie do pracy oraz zasądzenie na jego rzecz kwot dodatku funkcyjnego za czas pozostawania w gotowości do pracy na wyżej wymienionym stanowisku.

W wyniku apelacji pozwanej, Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Lublinie wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2005 r. zmienił orzeczenie Sądu pierwszej instancji w przedmiocie przywrócenia powoda do pełnienia funkcji dyrektora szkoły. Podyktowane było to tym, że uchwała z dnia 31 maja 1999 r., na mocy której powód został powołany na stanowisko dyrektora, wskazywała okres pełnienia tej funkcji do 31 sierpnia 2004 r., co powodowałoby utrzymanie w tej części orzeczenia Sądu pierwszej instancji jako bezprzedmiotowe. W pozostałej części Sąd drugiej instancji podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji i w tym zakresie apelację oddalił jako bezzasadną.

W skardze kasacyjnej pozwana podniosła naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 22 § 1 k.p. polegające na błędnym przyjęciu, że stosunek pracy powoda na stanowisku dyrektora szkoły trwał nadal ze względu na fakt, że odwołanie powoda ze stanowiska dyrektora przez Zarząd Miasta P. zostało wyeliminowane przez rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody L. oraz naruszenie prawa procesowego, polegające na wadliwym przyjęciu, że sprawa nie podlega właściwości sądu powszechnego - sądu pracy zgodnie z art. 476 § 1 k.p.c. w zakresie oceny prawidłowości odwołania, ponieważ była to decyzja administracyjna i podlegała ocenie w tym trybie, co wykluczało jej badanie przez sąd pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie skarga kasacyjna nie miała uzasadnionych podstaw i należało ją oddalić. Nie można odmówić gminie kompetencji powierzania obowiązków dyrektora szkoły na podstawie decyzji administracyjnej, skoro zakładanie i prowadzenie publicznych szkół podstawowych należy do obowiązkowych zadań własnych gmin (art. 5 ust. 5 ustawy o systemie oświaty). Publiczną szkołą podstawową, jako jednostką organizacyjną gminy, kieruje nauczyciel, któremu stanowisko dyrektora powierza w drodze powołania zarząd gminy (art. 36a ust. 1 oraz art. 38 ustawy o systemie oświaty w związku z art. 30 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym - jednolity tekst: Dz.U. 1996 r. Nr 13, poz. 74 ze zm.) Tak więc, w świetle obowiązującego porządku prawnego, wszelkie czynności urzędowe podejmowane przez organy gminy zmierzające do realizacji ustawowego obowiązku powierzenia stanowiska dyrektora publicznej szkoły podstawowej mają znamiona prawne działań z zakresu publicznej administracji samorządowej sprawowanej przez organy gminy i podlegają zaskarżeniu do sądów administracyjnych. Także nie można podważyć kompetencji wojewody (jako organu nadzorującego samorząd gminny) do kontroli administracyjnej decyzji samorządu gminnego w przedmiotowej materii, skoro Trybunał Konstytucyjny w uchwale z dnia 27 września 1994 r. (OTK 1994, poz. 46) w sprawie ustalenia powszechnie obowiązującej wykładni art. 85 i 87 ustawy o samorządzie terytorialnym wypowiedział się za poddaniem uchwał zarządu gminy dotyczących odwołania dyrektora szkoły nadzorowi, o którym mowa w rozdziale 10 ustawy samorządowej. Powyższe stanowisko nie oznacza jednak, iż nadzór administracyjny nad uchwałami o odwołaniu dyrektora wyłącza możliwość rozstrzygania przez sąd powszechny o uprawnieniach osób, których te uchwały dotyczą. Akt powierzenia stanowiska dyrektora szkoły, o którym mowa w art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 ze zm.), wywołuje niewątpliwie skutki w sferze stosunku pracy nauczyciela. Nie jest jednak aktem nawiązania stosunku pracy. Nie można go utożsamiać z żadnym znanym prawu pracy zdarzeniem stanowiącym podstawę tego stosunku prawnego. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela przewiduje tylko dwa sposoby nawiązania stosunku pracy z nauczycielem: mianowanie i zawarcie umowy o pracę. Nie czyni żadnych wyjątków w stosunku do nauczycieli pełniących funkcje kierownicze w szkole. Powierzenie stanowiska dyrektora szkoły powoduje w sferze zatrudnienia nałożenie na nauczyciela za jego zgodą dodatkowych obowiązków i przyzna-

nie mu dodatkowych uprawnień, a więc wpływa na treść jego stosunku pracy wynikającego z nominacji albo umowy o pracę.

Tak samo należy oceniać w świetle prawa pracy skutki odwołania ze stanowiska dyrektora (art. 38 ustawy o systemie oświaty). Nie jest to czynność rozwiązująca stosunek pracy. Powoduje bowiem jedynie pozbawienie tego stanowiska, a nie zatrudnienia na stanowisku nauczyciela.

W przedmiotowej sprawie Sądy pracy oceniały stosunek pracy nauczyciela mianowanego (stanowiący przedmiot prawa pracy regulowany ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela), który kształtowany był również czynnościami mającymi charakter aktów administracyjnych. W literaturze prawniczej od dawna akceptuje się pogląd, iż akt administracyjny może powodować nie tylko skutki administracyjnoprawne, ale także skutki obligacyjne w sferze prawa cywilnego albo prawa pracy. Mamy wówczas do czynienia z materią leżącą na pograniczu dwóch różnych gałęzi prawa. Jednakże fakt kształtowania sytuacji prawnej podmiotu prawa na podstawie dwóch różnych gałęzi prawa, nie uprawnia do swobodnego przenikania się tych dwóch odrębnych reżimów prawnych. W niniejszej sprawie nie można znaleźć uzasadnienia do oceny skutków prawnych wynikających z decyzji administracyjnej w oparciu o procedurę cywilną. Sądy dokonały jednak oceny stosunku pracy nauczyciela mianowanego, który został wzbogacony o prawa i obowiązki wynikające z pełnienia funkcji dyrektora, a ustalone w wyniku decyzji administracyjnej. Treść stosunku pracy powoda oceniona została w związku z pełnieniem przez niego dodatkowej funkcji - dyrektora szkoły. W postępowaniu sądowym został ustalony wpływ jaki wywołuje wykonywanie funkcji dyrektora szkoły na stosunek prawny łączący nauczyciela i szkołę. Mianowicie Sąd drugiej instancji podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że na mocy prawomocnej decyzji Wojewody L. nastąpiło wyeliminowanie aktu pozbawiającego powoda stanowiska dyrektora z obrotu prawnego ze skutkiem *ex tunc*, a tym samym nie utraciła mocy obowiązującej uchwała [...] Zarządu Miasta P. powołująca powoda na stanowisko dyrektora Szkoły Podstawowej [...] w P. na okres 5 lat, tj. do dnia 31 sierpnia 2004 r. Tak więc, do dnia 31 sierpnia 2004 r. treść stosunku prawnego łączącego powoda - nauczyciela mianowanego i szkołę, należało oceniać z uwzględnieniem praw i obowiązków wynikających z pełnienia funkcji dyrektora szkoły.

Z powyższych motywów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 398¹⁰ k.p.c., orzekł jak w sentencji.

